

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

כתיבה: עטרה מרקוביץ, כותבת תוכן

שרה באואר, רכזת פיתוח תוכן

גיל: נבטים-הרא"ה

זמן: 45-60 דקות

רציונל:

הרב קוק (1865-1935) כיהן בכמה תפקידים רבניים ופעל לאיחודם של פלגים שונים בעם ישראל. הרב כתב הגות תורנית-מחשבתית חדשנית שלאורה עיצבה תנועת בני עקיבא את תפיסתה. לרב היו שלושה עקרונות יסוד: אהבת ישראל, אהבת ארץ ישראל ודבקות במורשת ישראל. עקרונות אלו באו לידי ביטוי בכל תחנות חייו, עד לימיו האחרונים, כשכיהן בתפקיד רבה הראשי הראשון של ארץ ישראל.

מטרות:

1. החניכים ייפגשו עם סיפורים שמאפיינים את דמותו של הרב קוק.
2. החניכים יבררו את משמעות המושג "החוט המשולש" (עם ישראל, תורת ישראל, ארץ ישראל).
3. החניכים ישתפו בדבר מחייהם האישיים שמבטא את אחד מעקרונותיו של הרב קוק.

ציוד נדרש:

- כרטיסיות סיפורים על הרב קוק
- שני דגלים או חפץ אחר למשחק "הדגל" או כתר מבריסטול
- סיכה משרדית ופתקי ארצות
- הסיפור על הרב קוק והחלוצים מצולם כמספר החניכים
- שלטי "תורת ישראל", "עם ישראל", "ארץ ישראל"
- לבחירה: פתקי משימות כמספר החניכים וחוקת התנועה

מקורות להרחבה:

1. [ויקיפדיה – הרב קוק](#)

2. [הרב שמחה רז כותב על הרב קוק](#)

מבנה הפעולה:

- שלב א – נעים להכיר – 15 דקות
- שלב ב – החוט המְשֻלָּשׁ לא בְמִהְרָה יִנְתַק – 30 דקות
- שלב ג – ומה עכשיו? 5 דקות
- שלב ד - סיכום

מפגך בפעולה

שלב א – נעים להכיר – 15 דקות

פתיחה:

שאלו את החניכים: אתם מכירים את הרב אברהם יצחק הכהן קוק? הקריאו לחניכים רשימה של היגדים (נספח 1) ובקשו מהם לנחש אם המשפט שאמרתם נכון או לא נכון. אחרי שיענו ספרו להם מהי התשובה הנכונה.

חלקו את החניכים לזוגות או לקבוצות של עד חמישה חניכים. לכל קבוצה תנו כרטיסייה ובה סיפור מחייו של הרב קוק (נספח 2). בשבטים גדולים אפשר לתת את אותה כרטיסייה לכמה קבוצות. עברו מראש על הכרטיסיות ובחרו את הסיפורים שמתאימים לגיל של החניכים שלכם. אפשר גם לבחור סיפור ולשכתב אותו בצורה פשוטה יותר שתתאים לחניכים צעירים.

כנסו את החניכים וערכו סבב, ובו נציג מכל קבוצה יספר בקצרה את הסיפור שקראו ומשהו שלמדו ממנו. בשבטים גדולים אפשר רק לספר מה למדו בלי לחזור על הסיפור.

בשבטים בוגרים **ערכו דיון לאחר הסבב**: מה אתם מרגישים כשאתם שומעים את הסיפורים האלו? מה אפשר ללמוד מהם? האם אפשר ליישם בחיים שלנו דברים מסוימים מהנקודות שעלו בסיפור? איך?

שלב ב – החוט המְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמִהְרָה יִנְתֵק – 30 דקות

הסבירו: לרב קוק היו שלושה עקרונות חשובים שפעל לאורם. ארץ ישראל, עם ישראל ותורת ישראל. בחלק הזה של הפעולה ננסה להבין את החשיבות של כל אחד מהם.

אמריכים:

בחלק פרה יש כמה אפלטוניזם, נסו לבחור בחירה מאוזנת. חלק מהמגדל פְּעִילֵי יוֹגֵר וְחֹק בִּישִׁיבָה, אִפִּי מִה שֶׁמֵגִיבִים לִשְׂבִיט שֶׁלֹא כִּי וְיִזְכְּרוּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהִים מִלִּכְזִים לֹא בְשֵׁם פֶּה־אֵל.

ארץ ישראל

אפשרות א – פעילה:

שחקו עם החניכים "הדגל": מחלקים את החניכים לשתי קבוצות שוות במספרן, וכל קבוצה מקבלת חצי מהמגרש, שהוא השטח שלה. הדגל של כל קבוצה נמצא בקצה המגרש, הכי רחוק משטח הקבוצה השנייה.

על כל קבוצה לחטוף את דגל הקבוצה היריבה בלי להיתפס, ולאחר מכן לחזור עם הדגל לשטח שלה. אם אחד השחקנים רץ לשטח הקבוצה השנייה ונתפס בניסיון לחטיפת הדגל של הקבוצה היריבה, עליו לעמוד במקום שנתפס בו בלי לזוז. אם שחקן מקבוצתו מגיע ונותן לו "כיף", הוא משתחרר. ניצחון במשחק מושג כאשר שחקן של קבוצה אחת מצליח לחטוף את דגל הקבוצה היריבה ולחזור לקבוצתו בלי להיתפס.

אחרי המשחק ננסו את החניכים ושאלו אותם: למה הגנתם על הדגל שלכם? חסרים לכם דגלים? למה בכלל הדגל הזה חשוב לכם?

הסבירו: הדגל היה חשוב לכם כי הייתה לו משמעות מיוחדת בעבורכם. זה לא סתם דגל, זה המפתח שלכם לניצחון במשחק. לכן שמרתם עליו ונאבקתם בשבילו. אפשר לדמות את הדגל לארץ ישראל. הארץ שלנו חשובה לנו בצורה מיוחדת. לא כי היא שטח אדמה – את זה אפשר למצוא בכל מקום אחר בעולם כמו שדגל אחר אתם יכולים למצוא בעוד מקומות – אבל לא חיפשתם כי רציתם את הדגל שלכם, כי דווקא הוא היה חשוב לכם. הארץ שחשובה לנו כעם היא דווקא ארץ ישראל, הארץ שה' הבטיח לנו.

אפשרות ב – בישיבה:

שחקו עם החניכים "משחק הכתרים": בוחרים חניך אחד, מניחים לו על הראש כתר ומצמידים אליו פתק שכתוב בו שם של ארץ בלי שהחניך יראה מה כתוב. המטרה שלו היא לגלות איזו ארץ כתובה על הפתק באמצעות שאלות שהתשובה עליהן היא כן או לא בלבד. החניך שואל את שאר החניכים, והם צריכים לענות לו. כשהחניך מצליח לנחש, מבקשים ממנו להגיד שתיים-שלוש סיבות למה כדאי לגור דווקא בארץ הזאת. חוזרים על המשחק כמה פעמים, ובסבב האחרון כותבים על הפתק "ארץ ישראל".

אחרי שהחניך ימנה את הסיבות שלו לגור בארץ ישראל שאלו את השבט אם יש להם עוד סיבות. אפשר לערוך סבב או לבקש מחניכים לענות בהצבעה. אחרי שהחניכים יענו שאלו אותם אם יש עוד סיבות. שאלו:

אילו מהדברים שהזכרתם אילו לא היו כאן (החברים, המשפחה, הבית וכו'), עדיין היה שווה לגור כאן? אם הסיבות היחידות לבוא לכאן הן הסיבות האלו, למה אנחנו רוצים שיהודים שגרים בחו"ל וכל המשפחה והחברים שלהם נמצאים שם יבואו לארץ? סכמו את הדיון והסבירו: ארץ ישראל היא לא עוד ארץ ככל הארצות. היא הבית של העם היהודי, היא הארץ שה' הבטיח לנו. יש לה מעלה גדולה יותר, ולכן אנשים מוכנים להקריב את החיים שלהם או לעזוב את כל חיי הנוחות שיש להם בחו"ל ולבוא לגור בה.

עם ישראל

פתיחה פעילה – לבחירה:

שחקו עם החניכים "**שרשרת משימות**": כל תלמיד מקבל פתק ובו משימה. בפתק כתובה המשימה והזמן שבה המשימה צריכה להתבצע אחרי פעולה שחניך אחר יבצע. לדוגמה: "כשמישהו מוחא כפיים עשר פעמים קפוץ על רגל אחת", "כשמישהו שר 'רד אלינו אווירון' מחא כפיים עשר פעמים" (רשימת משימות **בנספח 3**).

אחרי המשחק שאלו את החניכים: מה היה קורה אילו מישהו לא היה עושה את המשימה שלו? **הסבירו**: לכל אחד יש תפקיד שמיוחד לו, ואנחנו צריכים את כולם, אנחנו תלויים זה בזה. במשחק זה בלט מאוד, אבל גם בעם שלנו המצב דומה. אם לא יהיו כל מיני אנשים עם כל מיני תחומי עניין ותכונות אופי, גם אנשי אדמה וגם אנשי תורה, גם אנשי הוראה וגם אנשי עמל כפיים, אנחנו לא נצליח להתנהל כמו שצריך. בעם שלנו צריכים את כולם!

מסע המושבות

קראו עם החניכים את הסיפור על הרב קוק והחלוצים (**נספח 4**) או ספרו להם אותו במילים שלכם.

שאלו את החניכים: למה לדעתכם היה חשוב לרב קוק לצאת למסע המושבות? מה דעתכם על התשובה שענה הרב קוק לחלוץ? האם באמצעות תשובה כזו אפשר להגיע לקירוב הלבבות? האם בעזרת תשובה כזו אפשר לקרב לקיום מצוות? אילו דרכים יש לנו היום לקרב בין זרמים שונים בעם ישראל?

בשבתים בולגרים אפשר להרחיב את הדיון לשיח על פפולאק, שם סובלנו, אילו מחירים יש בשימוש בדרך זו ולחמט כאמרה פיא יכולה ליצור.

תורת ישראל

בקשו מהחניכים להגיד מה מיוחד בחיים שלהם כיהודים. אחרי ששניים-שלושה חניכים יענו **ערכו סבב**, וכל אחד יגיד דבר אחד שהוא אוהב בלהיות יהודי: מצווה, מנהג, משהו שלמד וכדומה.

סכמו את הסבב: מנינו פה כמה דברים שאנחנו אוהבים בכך שאנחנו יהודים. להיות יהודים פירושו לחיות חיי תורה. אומנם לא את כל ההלכות אנחנו מבינים, וגם כנראה עוד לא למדנו את כל התנ"ך, אבל החיים שלנו מושפעים מאוד מהתורה. ממנה אנחנו יונקים את הערכים שלנו, את האמונות, את המטרות.

שלב ג – ומה עכשיו? 5 דקות

הניחו על הרצפה שלושה שלטים: "תורת ישראל", "ארץ ישראל", "עם ישראל". הסבירו לחניכים: בשלב הקודם ניסינו להבין למה כל אחד מהמושגים האלו חשוב לנו. יחד הם מרכיבים משולש שווה צלעות שבו כל צלע מסמלת עיקרון אחר, והעקרונות שווים בחשיבותם. לצירוף של שלושתם נוהגים לקרוא "החוט המשולש".

הקריאו לחניכים אחת ממטרות בני עקיבא על פי חוקת התנועה: חינוך דור נאמן ומסור לתורתו, עמו, וארצו החי על עבודתו ברוח התורה, החותר ל'תיקון עולם במלכות שדי'.

שאלו אותם: מה המשפט הזה אומר? מהם העקרונות שיש בו? איך אפשר לשלב בין העקרונות האלו? ערכו סבב, וכל חניך יספר על דבר מהחיים שלו שמממש אחד או יותר מהעקרונות האלו. מומלץ שאתם, המדריכים, תתחילו בסבב, כדי שלחניכים יהיה קל יותר לחשוב על דוגמאות.

שלב ד - סיכום

למדנו בפעולה על הרב אברהם יצחק הכהן קוק. בתחילת הפעולה נפגשנו עם סיפורים מחייו של הרב ועקרונות שאפשר ללמוד מהם. לאחר מכן עסקנו בשלושת המרכיבים החשובים בהגותו של הרב ומרכזיים גם בתנועת בני עקיבא: תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל. בסוף הפעולה ראינו כיצד העקרונות האלו מתבטאים בחיים של כל אחד מאתנו.

למעוניינים: נקודה למחשבה לסוף הפעולה – בקשו מהחניכים ללכת הביתה ולחשוב אם הם יכולים לחזק בחיים שלהם את אחד העקרונות שלעיל ומה הם יכולים לעשות בשביל זה.

נספחים

נספח 1 – היגדים על הרב קוק למשחק נכון-לא נכון

1

כשהיה בן 6 הוביל הרב קוק את חבריו מה"חדר" והם התחילו יחד לצעוד לארץ ישראל – **נכון**

2

בן 23 הוסמך לרב – **לא נכון**, הרב הוסמך להוראה כשהיה בן 20

3

במשך שנה וחצי למד הרב בישיבת פוניבז' – **לא נכון**, בצעירותו של הרב עוד לא קמה ישיבת פוניבז'. הרב למד שנה וחצי בישיבת וולוז'ין, "אם הישיבות"

4

בן 39 עלה הרב לארץ כדי להיות הרב של העיר יפו – **נכון**

5

לספר הראשון של הרב קראו "חבש פאר", והוא עסק בהלכות כוהנים – **לא נכון**; כך נקרא הספר הראשון של הרב קוק, אך הספר עסק בהלכות תפילין

6

בתקופת העלייה השנייה הסתובב הרב קוק במושבות בארץ כדי לקרב את החלוצים לתורה ומצוות, ללמוד מהם את מצוות יישוב הארץ ולקרב בין החלוצים לבין אנשי היישוב הישן – **נכון**

7

בימי מלחמת העולם הראשונה נסע הרב קוק לחו"ל לכנס ולטיפול רפואי, ולא יכול לחזור לארץ עד סוף המלחמה – **נכון**

8

לרב קוק היו בן ובת שנפטרו בגיל
צעיר – לא נכון,
לרב נפטרו שתי בנות בגיל צעיר:
רוחמה טויבא ואסתר יעל

9

לקראת הוועידה השנתית של
בני עקיבא בשנת 1934 כתב
הרב מכתב לחברי התנועה ובו
הוא משבח את פועלם – נכון

10

הרב קוק הקים את הרבנות
הראשית בשנת 1915 – לא נכון,
הרב ייסד את מוסד הרבנות
הראשית בשנת 1921

הרב קוק נפטר בן 70 – נכון

נספח 2 – סיפורים מחייו של הרב קוק

(על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

סיפורים מחייו של הרב קוק 1 (על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

אברהם יצחק גר בעיר גריבה שברוסיה. יום אחד, עוד לפני שמלאו לו שש שנים, הוא איחר לחזור הביתה מה"חדר", והוריו כבר התחילו לדאוג לו. אביו, שלמה זלמן, הלך לחפשו בעיר ושאל חברים בסביבה אם ראו אותו. אחד האנשים אמר שראה את אברהם יצחק הולך לעבר החלק הישן של העיר עם איש זקן. שלמה זלמן התחיל לדאוג מאוד, אבל עוד לפני שהספיק ללכת מרחק רב ראה את אברהם יצחק הקטן רץ לעבר ביתם. אביו מיהר לקראתו, וכשנפגשו הבין אברהם יצחק שאביו הלך לחפשו. הוא חיבק את אביו, ביקש סליחה על שאיחר לחזור וסיפר: כשיצא מה"חדר" ניגש אליו יהודי זקן ושאל היכן ביתו של הגביר הידוע ואיך מגיעים לשם. אברהם יצחק ידע שהזקן אינו גר בעיר והדרך מסובכת, ראה שהאיש זקן ונעזר במקל הליכה והניח שלא יצליח למצוא בקלות את הדרך. הוא החליט לקיים מצוות גמילות חסדים ולבוא עם הזקן יחד כדי להראות לו את הדרך. כשסיים אברהם יצחק את סיפורו שאל את אביו בתמימות: אבא, לא טוב שכך עשיתי? אני מצטער שגרמתי צער לך ולאימא, אבל התכוונתי לעשות מצווה, והזקן גם בירך אותי שאהיה גדול בתורה.

← האם זה היה המעשה הנכון?

← מה אפשר ללמוד מהסיפור?

סיפורים מחייו של הרב קוק 2

(על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

עוד לפני שמלאו לו 20, אחרי שהתפרסמו הלמדנות והמידות הטובות שלו, הציעו לרב אברהם יצחק להיות דרשן בעיר וילנה, משרה חשובה ששימשו בה רבנים גדולים וחשובים. הדבר לא יצא לפועל בשל "מכשול" מיוחד: כל ימיו הרב היה נוהג להיכנס ביום שישי למטבח ולסייע במשהו בהכנת תבשילי השבת, כמו שנהגו חז"ל. כשבא לוויילנה התאכסן באחת האכסניות בעיר. בערב שבת לא שינה הרב ממנהגו ונכנס למטבח של האכסנייה לעזור בהכנת משהו מהתבשילים לקראת שבת. יהודים שהכירו אותו עברו ליד החלון וראו את האיש שעומד להיות ה"מגיד", הדרשן שלהם, עומד במטבח. הדבר עשה עליהם רושם לא נעים, והם החליטו שהוא אינו ראוי למשרה של המגיד.

← האם הרב פעל כמו שצריך?

← מה אתם חושבים על בני העיר?

← מה אפשר ללמוד מהמעשה של הרב?

סיפורים מחייו של הרב קוק 3

(על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

סביב גיל 20 למד הרב קוק בישיבת וולוז'ין, ישיבה מפורסמת ומכובדת, ונחשב תלמיד מתמיד מאוד, עילוי (חכם מאוד) וצדיק. בכל לילה ישב הרב באחת מפינות הישיבה ולמד הלכה ומוסר עד שעה מאוחרת לאורה של מנורת נפט קטנה.

יום אחד שם לב השותף לחדר של הרב שהזכוכית של המנורה הקטנה אינה נמצאת במקומה לאורך כל היום, ורק בלילות, כשהרב קוק לומד לאורה, המנורה מכוסה בזכוכית כמו מנורה רגילה. הדבר היה תמוה בעיניו, והוא החליט לחפש אותה. הוא מצא את הזכוכית מוחבאת במקום מסתור ועליה מודבק פתק שכתוב בו פסוק מספר תהלים: "שְׁיִיתִי ה' לְנֶגְדִי תְּמִיד", כדי שגם בשעת לימוד התורה לא תהיה דעתו של הרב מוסחת ממציאות ה'. אך כדי שלא להבליט את יראת השמיים שלו, בבקרים הרב החביא את הזכוכית, וכך נשארה צדיקותו של הרב נשארה נסתרת.

← מה אתם חושבים על כתיבת הפתק?

← איך לדעתכם זה השפיע על לימוד התורה של הרב?

← מה דעתכם על שהרב החביא את הפתק במהלך היום?

← מה אפשר ללמוד מהסיפור?

סיפורים מחייו של הרב קוק 4 (על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

כשהיה הרב קוק רב קהילה בעיירה זיימל שבליטא ובאו אנשים לבקרו בביתו, הם זכו להפתעה: על שולחנו של הרב היה מונח הספר "צאנה וראינה", ספר שנכתב ביידיש על פרשת השבוע ובו נהגו הנשים לעיין מדי שבת. הרב הקריא מתוך הספר את דברי הפרשנות שלו לפרשה, הרחיב בהמחשות וסיפר סיפורים. הדברים היו קולחים והינו את השומעים.

תלמידי החכמים תמהו על שהרב משתמש בדרשותיו בספר הפשוט, אך פשוטי העם התעודדו מכך והבינו שהתורה לא ניתנה ללמדנים בלבד! הינה הרב ניצב לפנינו ודורש דרשה בהירה ומובנת. כמה נאה הוא הספר הזה שמצוי אצל סבתא, אצל אימא, כמה נאים המשלים שמובאים בו.

כך נהג לעשות הרב אחת לזמן מה כדי לחבב על הציבור את הספר הזה למען לא יתביישו לעיין בו בביתם ויהיה להם מקור ללימוד תורה ולברכה מדי שבת.

- ← מה המשמעות של הבחירה של הרב קוק להשתמש בדרשותיו בספר פשוט?
- ← איך זה השפיע לדעתכם על הקהילה בזיימל?
- ← מה אתם יכולים ללמוד מהסיפור?

סיפורים מחייו של הרב קוק 5 (על פי "מלאכים כבני אדם", הרב שמחה רז)

כשהיה הרב בן 39 ביקשו ממנו לעלות לארץ כדי להיות רבה של העיר יפו. בעיר יפו היו מחלוקות ארוכות שנים בין פלגים שונים – אשכנזים, ספרדים, שמרנים, חדשנים ועוד. הרב ידע על המחלוקות אך קיווה והאמין שכרב העיר יוכל להשכין שלום ושלווה בין הפלגים.

כך היה הרב אומר: אנו מתפללים ומבקשים "ופרוס עלינו סוכת שלומך" – נתייחדה הסוכה שנשנו בה הלכות המכשירות אותה לא רק כשאיננה בשלמותה אלא גם כשחסרים בה חלקים גדולים (סוכה כשרה גם עם דפנות ועוד קצת, הדפנות אינן חייבות להיות שלמות ועוד).

وهוא הדין (אותו דבר) מידת השלום: יקר הוא השלום וחיוני גם אם לא ניתן להשיגו בשלמותו. וראוי להשתדל להשיגו גם בצורה חלקית, גם בצורה מקוטעת, ובלבד שיהיה שלום בין איש לרעהו, בין יחיד לציבור, בין אומה לחברתה.

- ← מדוע לדעתכם היה השלום חשוב כל כך לרב?
- ← איך שלום בין פלגים שונים יכול להשפיע?
- ← מה לדעתכם אתם יכולים לקחת מהסיפור לחיים שלכם?

נספח 3 – שרשרת משימות (לבחירה)

בשבטים גדולים אפשר להוסיף משימות, בשבטים קטנים אפשר להפחית משימות או לתת לכל חניך שני פתקים

3. כשמישהו
עומד על הכיסא
הוצא את הלשון

2. כשמישהו
מוחא כף עמוד
על הכיסא

1. אתה ראשון!
תמחא כף

6. כשמישהו
מרים את היד לך
להוריד אותה

5. כשמישהו שר
שיר הרם את
היד

4. כשמישהו
מוציא את הלשון
שיר שיר

9. כשמישהו
קופץ על רגל
אחת הצטרף
אליו

8. כשמישהו
אומר כל הכבוד
קפוץ על רגל
אחת

7. כשמישהו
מוריד למישהו
את היד שהרים
אמור לו כל
הכבוד

12. כשמישהו
עומד מאחורי
הכיסא שלו לך
לשבת לו במקום

11. כשמישהו
אומר למי שקפצו
על רגל אחת
לשבת עמוד
מאחורי הכיסא

10. כששני
חניכים
שקופצים על
רגל אחת תגיד
להם לשבת

13. כשמישהו
יושב למי שעומד
מאחורי הכיסא על
הכיסא שלו כבה
את האור

14. כשמישהו
מכבה את האור
שורק

15. כשמישהו
שורק חלוץ את
הנעל

16. כשמישהו
חולץ את הנעל לך
לפתוח את החלון

17. כשמישהו
פותח את החלון לך
לסגור אותו

18. כשמישהו
סוגר את החלון
קרא: קוקוריקו

19. כשמישהו
עושה קוקוריקו
תנבח

20. כשמישהו
נובח ילל כמו חתול

21. כשמישהו
מיילל כמו חתול
תגיד "חאלס מה
זה פה, גן חיות"

22. כשמישהו
אומר "חאלס, מה
זה פה, גן חיות"
חבק את מי
שמשמאלך

23. כשמישהו
מחבק מישהו
הסתובב במקום

24. כשמישהו
מסתובב במקום
רקע ברגלייך

25. כשמישהו
רוקע ברגליים
אמור בקול:
"הסוף!"

הרב קוק והחלוצים

בשנת תרע"ד (1913) כיהן הרב הראי"ה קוק זצ"ל כרבן של יפו והמושבות בארץ ישראל. על רקע המתח החריף בין היישוב הישן (החרדים) לבין היישוב החדש (החלוצים), שחלקם שמרו מצוות וחלקם לא, יצא הרב קוק למסע אל המושבות. המסע התקיים למרות האידאולוגיה וההתנהגות החילונית של חלק מהחלוצים. למסע הצטרפו רבנים שמרנים וחרדים יותר, ובהם הרב יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, ששימש רב מרכזי ביישוב הישן וחלק על הרב קוק בנושאים רבים. המסע נועד למפגש בין המחנות ולקירוב הלבבות.

לאחר כמה תחנות במסע שבהן הצליח הרב קוק בשפה נעימה לשכנע יהודים שלא שמרו מצוות לחזור ולהקפיד על שמירת כשרות ועל הדלקת נרות שבת הגיע הרב לקיבוץ בעמק יזרעאל. בשדות הקיבוץ ניצבה קבוצת בחורים. בראותם את קבוצת הרבנים אמרו להם הצעירים: "חבל לכם על עבודתכם ועל דיבורכם. איתנים אנו בדעתנו, ואין לנו כל רצון להיות מושפעים מכם. איננו מעוניינים לחזור לשמור מצוות. חלוצים הם אנשים חופשיים, וגם אם בקיבוצים אחרים הצלחתם לשכנע את החלוצים לשמור מצוות, כאן זה לא יעבוד. אנחנו לא רוצים שתשפיעו עלינו".

הרב קוק השיב להם בנחת: "אדרבה, לא באנו להשפיע עליכם. באנו להיות מושפעים מכם, מגודל מסירות הנפש שלכם למען אדמת הקודש. רק בעלי נשמות גדולות מסוגלים להגיע לדרגה כזאת של מסירות נפש".

(על פי "מלאכים כבני אדם" מאת שמחה רז ואתר "בית הרב")